

Saksdokumenter:

Rapport nr. 36/2007 **Stephanie Dietrich**
Rapport fra Porvoo Contact Group Meeting og Primates' Meeting,
Dublin, 8.-12.10.2007 (*vedlagt*)

Saker fra de økumeniske organisasjonene

Porvoo

Forslag til vedtak

Rapport fra Porvoo Contact Group Meeting og Primates' Meeting 8.-12.10.2007 tas til orientering.

**Rapport fra Porvoo Contact Group Meeting og Primates' Meeting
Dublin 8.-12.10.2007**

v/seniorrådgiver i Mellomkirkelig råd Stephanie Dietrich

Bakgrunn:

De ledende biskoper i Porvoofellesskapet møtes annethvert år, Porvoofellesskapets kontaktgruppe hvert år. I år fant begge deler sted i Dublin, på invitasjon fra den irske kirken. Biskop Olav Skjevesland deltok som preses fra Den norske kirke. Undertegnede deltok som Den norske kirkes representant ex officio i Porvoo Contact Group.

Primates' Meeting

Erkebiskopene/de ledende biskoper brukte mye tid på å bli kjent og på uformelle samtaler. Det er praksis at Primates' Meeting er lukkede møter, og at man ikke rapporterer til pressen om hva som ble diskutert. Den irske pressen stilte (etter min mening med rette) spørsmålsteget ved denne praksis. Et så tungt møte av kirkeledere fra hele Storbritannia/Irland, Norden og Baltikum bør med fordel ha et resultat som kan videreformidles til omverdenen. Når ingenting slippes ut, begynner pressen å spekulere på hva det er som foregår bak de lukkede dører. I det minste kunne man ha formidlet at biskopene drøftet miljøspørsmål, utfordringer ved migrasjon mellom landene og religionsdialog/religionsmøte.

På bakgrunn av kritikken som kom til uttrykk, formulerte kontaktgruppen en meget forsiktig pressemelding om møtene, som følger vedlagt denne rapporten.

I tillegg til drøftingene ble det arrangert en del middager for biskopene, samt en festgudstjeneste i Christ-Church Cathedral, der antall geistlige var omtrent like høy som antallet "vanlige" menighetsmedlemmer.

Når det gjelder kontaktgruppens arbeid, så brukes det mye tid på rapportering fra kirkene, og diskusjon av den del av sakene.

Her følger en kort sammenfatning av hovedpunktene. Rapportene foreligger også skriftlig.

Fra kirkene:

Wales har stort fokus på å jobbe med kvinners stilling i kirken. Det rapporteres om stort fravær av kvinner i ledende stillinger i kirken (både på mellomleder- og toppledernivå), samt hvordan de kan åpne for kvinnelige biskoper. Wales har valgt å arbeide med dette uavhengig av prosessen i Church of England, men per dags dato er det uklart om kirken vil åpne opp for kvinnelige biskoper. Det er sterke konservative krefter i kirken som truer med kirkesplittelse. Erkebiskop Barry Morgan er en forkjemper for at kirken åpner opp for kvinnelige biskoper.

Spania

Den lille episkopale kirken i Spania rapporterer om store omveltninger i det spanske samfunnet. Det er nå innført en kjønnsuavhengig ekteskapslov i Spania, samt at kirkenes finansielle støtte fra offisielt hold har blitt mindre. Kirken har et restriktivt lovverk når det gjelder ansettelse av homofile prester i partnerskap, men ønsker ellers ikke å tematisere dette fordi det langt på vei anses som en privatsak.

Danmark

Et viktig tema for den danske folkekirken er religionsmøtet og dialogen med muslimene. Sommeren 2007 ble kirken på Færøyene uavhengig. Det fryktes at dette vil føre til en viss økumenisk isolasjon av kirken på Færøyene. Det ble diskutert hva som ville skje med kirken på Færøyene hvis Danmark undertegner Porvooavtalen - siden Færøyene var en del av Danmark under Porvooforhandlingene, og dermed vil være en aktuell Porvoo-medlemskirke.

Church of England - Diocese in Europe

har mange menigheter i alle europeiske land og to "omflakkende biskoper". De har en del økonomiske problemer, siden deres prester har mistet "diplomatstatusen" i mange land. Porvooavtalen har stor betydning for det lokale samarbeidet mellom anglikanske menigheter og lutherske kirker som har undertegnet Porvooavtalen.

Church of England

Har ganske stabile medlemstall og mange menigheter satser på "Fresh Expressions of Church" og prøver å finne nye måter å møte medlemmene og potensielle medlemmer.

Estland

Kirken i Estland er i ferd med å utarbeide en ny liturgi, og det er store motsetninger mellom de mer høykirkelige og de lavkirkelige strømminger i kirken, noe som gjør at det er vanskelig å få til en felles oppslutning om den nye liturgien. Den lutherske kirken har nå begynt samtaler med den ortodokse kirken i Estland som hører til Konstantinopel (ikke Moskva). Det politiske opprøret i april 2007 i Estland har synliggjort spenningene som fortsatt finnes mellom den russiske og den estlandske befolkningen, og dermed også mellom den lutherske kirken og den ortodokse kirken.

Finland

Den finske lutherske kirken jobber med sin egen selvforståelse i et strategidokument under tittelen "*Community of Participation*". Den finske kirken er i ferd med å slutføre en samtale med Metodistkirken i Finland. Avtaleforlaget vil bli sendt til Porvookirkene for uttalelse når den foreligger på engelsk.

Island

utvikler sine relasjoner til Porvookirkene og arbeider med å opprette stillinger for kortere vikariater i den islandske kirken, også for prester som ikke snakker islandsk. Island er i ferd med

å bli en mer multikulturell og multireligiøs kirke, og kirken prøver å utvikle nye strategier og programmer for å imøtekomme dette. Det islandske samfunnet er svært åpent når det gjelder homoseksuelle partnerskap. Det foreligger nå et forslag om at kirken kan foreta velsignelse og registrering av partnerskap, men at dette ikke skal gjøres til en plikt for kirkene.

Skottland

Den episkopale kirken i Skottland (SEC) har utarbeidet nye liturgier for ekteskapsinngåelse. Det foregår en dialog mellom de anglikanske kirkene og Metodistkirken. Det foregår et nært samarbeid med Metodistkirken lokalt. I og med at SEC har åpnet for kvinnelige biskoper, noe som er et stort hinder for avtalen mellom Church of England (som ikke har åpnet opp) og Metodistkirken, er det mye enklere for SEC å få til et nært samarbeid med Metodistkirken på lokalt plan enn det er for Church of England.

Irland

På tross av store politiske forandringer og forbedringer, er det tydelig at sårene der er åpne og store. Irland er blitt et innvandringsland, og forskjellen mellom rik og fattig er stor. Det er en voksende kriminalitet, og østeuropeiske kriminelle grupper skaper en del problemer. Den store innvandringsbølgen skaper også nye økumeniske muligheter med mange nye menigheter.

Latvia

Den latviske kirken har bestemt seg for å opprette to nye bispedømmer og valgt to nye biskoper. Det er første gang i historien at ingen svenske biskoper er ønsket velkommen til å delta ved bispevigslingene på grunn av Svenska Kyrkans holdning til homoseksualitet.

For å finansiere prestelønningene har man bestemt at alle menigheter skal selge 1/3-del av eiendommene sine - hvilket er svært omdiskutert. Den lutherske kirken i Latvia er fortsatt svært negativ til utviklingen i andre Porvookirker når det gjelder synet på homoseksualitet, og ga derfor uttrykk for at de aldri noensinne har vært lengre unna en undertegning av Porvooavtalen. På mitt spørsmål om hvorfor de fortsatt er med som observatør, og hvordan de forstår sin egen rolle som observatør, ble det sagt at man ikke helt visste hvorfor man fortsatt var med, men at man ikke ville isolere seg totalt.

Det som er oppsiktsvekkende, er at den latviske kirken nå gjør spørsmålet om kvinnelig bispetjeneste til grunn for at de ikke kan være med i et forpliktende kirkelig felleskap. Den tyske lutherske kirken ble ikke invitert til å delta med biskop til bispevigslingene fordi de har kvinnelige biskoper. Det viser at deres forståelse av bispetjenesten nå i mye større grad likner på en anglikansk enn på en luthersk forståelse. Det viser også at LVF må se på forståelsen av bispetjenesten i forhold til kjønn, siden det er kommet inn som et nytt kriterium for den latviske kirken.

Sverige

I Sverige fortsetter diskusjonen om ekteskapsloven. Bispemøtet i Sverige er delt når det gjelder kjønnsnøytral ekteskapslov, og man ønsker å holde fast ved at eventuelle kirkelige vigselforordninger for homofile og lesbiske par ikke kan pålegges den enkelte prest.

Litauen

Den lille kirken i Litauen har svært nære kontakter med sine baltiske venner og nå også kontakt med den russisk-ortodokse kirken. De gir uttrykk for at holdningene i forhold til sekulariseringen og etiske spørsmål binder dem tett sammen med disse kirkene og fører til et forsterket samarbeid.

Noen diskusjonspunkter:

- **Utvidelsen av fellesskapet:** Kan - og skal- Porvoofellesskapet utvides- eller er det et lukket fellesskap som kun inkluderer dem som har vært med i prosessen? Skal eventuelle nye medlemskirker komme i en ny dialog med dem som allerede har undertegnet, for så å lage en ny avtale? Det var enighet om at prosessene må ses i sammenheng med de internasjonale prosessene og samtalene i ALIC om mulige globale anglikansk-lutherske avtaler. Kontaktgruppen vedtok å arbeide videre med dette spørsmålet, og nedsatte en arbeidsgruppe som skal utarbeide et refleksjonsnotat.
- **Hva betyr det å være observatør?** Latvia og Danmark har vært observatører i mer enn 10 år. Danmark har sagt at de vil revurdere sin undertegning av avtalen så fort Church of England rydder opp når det gjelder anerkjennelse/underkjennelse av ordinasjon forestått ved kvinnelige biskoper. Erkebiskop Vanags fra Latvia ga uttrykk for at hans kirke aldri har vært lengre unna en undertegning enn i dag, først og fremst på grunn av utviklingen i homofilis spørsmålet. Spørsmålet er om man alltid kan være observatør - eller på et tidspunkt bør bestemme seg om man vil bli med eller ikke. Spesielt den danske folkekirken har beveget seg i retning av en undertegning, mens den latviske kirken tar mer og mer avstand fra Porvoofellesskapet.
- Disse spørsmålene må ses i sammenheng- og er veldig viktige i forhold til **Porvoofellesskapets selvforståelse**. Det nedsettes en arbeidsgruppe som skal utarbeide et dokument til neste Primates' Meeting og Church Leaders' Consultation.
- **Porvoo Church Leaders' Consultation Sweden 2010:** Kirkeledermøtet skal i større grad fungere som det organet som tar beslutninger, og det skal være færre deltakere som har større beslutningsmakt. På kontaktgruppemøtet ble både temaer og rammene for møtet diskutert. **Møtet finner sted 18.-20. mars 2010 på Sigtunastiftelsen.** Deltakere fra kirkene: Biskop (ikke nødvendigvis preses), direktør/generalsekretær og et medlem av rådsstrukturen i en ledende stilling. Delegasjonen bør inneholde minst én kvinne og minst én lek person.
Oppfølging: Informere og velge aktuelle delegater fra Dnk i 2009.
- **Diakonater:** Porvooavtalen innebærer en forpliktelse til å følge opp arbeidet med en felles forståelse av diakontjenesten. Robert Paterson og undertegnede har tidligere utarbeidet programmet for konsultasjonen om diakonater januar 2006 i London, og er bedt av Porvoo kontaktgruppen om å følge opp saken og utrede mulighetene for en ny konsultasjon med sikte på å legge frem et dokument for Primates' Meeting/Church Leaders' Meeting. Det er også aktuelt å dra opp noen retningslinjer når det gjelder utveksling av diakoner og gjensidig anerkjennelse av vigsling/ordinasjon. Det er stadig større etterspørsel etter en vurdering hvorvidt diakoner kan tjenestegjøre i de forskjellige Porvookirkene, og hvordan deres ordinasjon skal forstås. Diakoner må forholde seg til de tjenesteordninger som gjelder i de respektive kirker, samtidig som man må gå frem på en varsom måte. Det ble for eksempel gitt uttrykk for at ingen av de andre kirker ville synes det var riktig at deres diakoner ville forrette nattverd ved soknebud, som er en del av Den norske kirkes tjenesteordninger for diakoner.
Oppfølging: Planlegge og arrangere(?) en konsultasjon i samarbeid med Robert Paterson høsten 2008/våren 2008. (Stephanie Dietrich er villig til å fortsette med oppgaven om ønskelig.)
- Det er et sterkt ønske om at konsultasjonen "Fresh Expressions of Church" følges opp. Kontaktgruppen er svært positiv til et eventuelt norsk initiativ til å arrangere en oppfølgingskonsultasjon.
Oppfølging: Bestemme ansvarlig for oppfølging av saken i Dnk og evt. planlegge konsultasjon i Oslo, i samarbeid med Porvookontaktgruppens co-sekretærer Matti Repo og Charles Hill

- **”Inter-faith-issues”**: Scottish Episcopal Church har sagt seg villig til å arrangere en oppfølgingskonsultasjon (november 2008) av den første konsultasjonen i Oslo, der ”guidelines” ble produsert. Ved denne konsultasjonen ønsker man også å invitere medlemmer fra andre trossamfunn.
Det ble også uttrykt et ønske om at MKRs og Islamsk Råds erklæring om rett til konvertering og trosfrihet oversendes til alle ledende biskoper (med kopi til PCGs medlemmer) med en oppfordring til kirkene om å bruke det i sine sammenhenger.

Oppfølging:

- *Sende konverteringsdokument til alle ledende biskoper i Porvoofellesskapet til informasjon og anbefaling om bruk. (Ansvarlig: Sven Thore Kloster)*
- *Budsjettere for deltakelse ved oppfølgingsdelegasjon, delta i planleggingen. (Ansvarlig: Ny teologisk rådgiver).*
- **”Migrasjon”** På Primates’ Meeting ble det diskutert hvordan Porvookirkene kan følge opp dette spørsmålet. Det ble også tydelig at det innenfor Porvoofellesskapet finnes land som er senderland - slik som de baltiske land-, mens andre land er mottakerland- slik som for eksempel Irland. Den danske folkekirke har sagt seg villig til å planlegge å arrangere en Porvookonsultasjon om temaet våren 2009.
- **Infoarbeid:** I og med at Porvoofellesskapet ikke har noe eget sekretariat, er heller ikke informasjonsarbeidet veldig profesjonelt. Lite informasjon blir formidlet, og websiden er lite oppdatert og gammeldags. Kontaktgruppen diskuterte en mulig oppdatering, og at kostnader for dette må fordeles mellom kirkene. Et overslag over kostnader og forventninger til de enkelte kirkene vil bli oversendt når det foreligger. I tillegg er det viktig at kirkenes informasjonsavdelinger involveres i dette arbeidet og regelmessig bidrar/oversetter tekster til websiden, samt sender linker til relevant stoff.

Oppfølging: *Budsjettere bidrag til oppdatering av infoarbeidet. Beløp foreløpig uavklart.*

Oppsummering:

- Porvoofellesskapet er i stadig utvikling. Utfordringen er å gjøre fellesskapet til noe mer enn et møtested for biskoper og ordinerte prester.
- Det fungerer etter min mening bra at oppfølgingen av saker skjer gjennom enkeltkonsultasjoner der medlemskirkene tar ansvaret for planlegging og gjennomføring. Fellesskapet fungerer bra der man samarbeider om konkrete temaer, eller i møte mellom representanter for medlemskirker på lokalplanet.
- Porvoofellesskapet er først og fremst et nettverk av kirker. I og med at det ikke finnes et felles sekretariat, er det svært viktig at vi som medlemskirke engasjerer oss i saker som er av stor betydning for oss og for vår vektlegging av prioriteringer i Porvooarbeidet.
- Personlig har jeg i alle de årene jeg har vært med, påpekt behovet for demokratiske beslutningsprosesser i fellesskapet, samt at man må arbeide med å redusere det store underskuddet på kvinner og lekfolk på fellesskapets møtepunkter. Det skjer nok ikke uten at vi minner våre brødre i fellesskapet i øst og vest om at dette er et viktig poeng.
- Videre har jeg hele tiden tatt opp spørsmålet om Church of Englands underkjennelse av embetshandlinger utført ved våre kvinnelige biskoper. Der jobbes det med saken, men jeg mener at det er en fordel at vi minner dem om at det er svært problematisk for fellesskapet og vår forståelse av Porvoo fellesskapet som *communion* at kjønn gjøres til en betingelse for gyldigheten av for eksempel ordinasjon.
- På de siste møtene har det vært forslag om, ikke minst fra anglikansk side, at Primates’ Meeting får mer beslutningsmakt enn hittil. Både prinsipielt og rent praktisk synes jeg at det er en feil vei å gå. Ut fra vår egen kirkeforståelse bør beslutninger ikke tas av biskoper alene, men ut fra et samråd mellom biskopene og de demokratiske strukturene. Man bør heller

arbeide for at Church Leaders' Meeting virkelig blir et beslutningsdyktig organ, enn å gi all makt til Primates' Meeting.

Rammene for møtet i Dublin var gode. Programmet var som vanlig tett, og godt planlagt. På mitt siste møte i Contact Group var det første gang på 9 år jeg forrettet en morgengudstjeneste- og første gang en kvinne forrettet en gudstjeneste med nattverd i Contact Group. Visse ting er fortsatt ikke en selvfølge i denne sammenhengen. Alle medlemmene i gruppen var til stede. Vi får vel tolke det som et håpets tegn?

Takk for at jeg fikk delta i denne sammenhengen!

Oslo, 22.10.2007
Stephanie Dietrich